

Bistriška:

Listki lepote.

ladost! Ti živa, bogata, lepa, brezskrbna! Zunaj je zima, a jaz mislim nate. Burja tuli; jaz te pozdravljam. Mraz reže: jaz te ljubim. Ti lepa moja mladost!

Utrga se list, pade v vodo, a ne umre. Tako ni umrla moja mladost, ni umrlo moje čudežno lepo hrepenenje.

Moravče, dolina moravska! Vrhpolje — lastavičje gnezdo, drobno in tiho, obsežno in glasno. Vasica, kupec hišic z rdečimi kapicami. Med njimi izrazita kranjska žilica — slamnata streha. Pozdravljeno, Vrhpolje, pozdravljena polja vsa, s sanjo prepojena, pozdravljena njivica pod trojiškim hribom, vsa v lepoto ovenčana!

Iz davnih dni mi sije bajna lučka, me greje, boža in pestuje.

Tam pod trojiškim hribom njiva zelena. Na njej drhteči rdeči cvetovi detelje. Jutro samo solnce, solza blesteča slehern cvet. Pašniki zeleni, rožnati, vsi s solncem prežeti, z lepoto oblitni.

Večer sama božajoča pravljica. Drobni palčki priplešejo iz rosnih kapljic, vsak v ročici trepetajočo lučko, in iz očesec rož se dvigajo bela skrivnostna bitja — vile. Vse pleše, vse gori — ena sama čudezna pesem med nebom in zemljo.

Privriskali smo predrzni pastirčki na pašnik. Zdrave kravice so zavonjale dobroto rož in trav, pa so mulile. Mi smo pa govorili, modrovali v otroški govorici. Pastirčki so odhiteli v solnčno daljavo, med rožnato lepoto je stopala duša v daljave, v rožnate gaje.

Ondi daleč so se dramile Kamniške planine v solnčnem objemu. Rdela je Brana, v solnčnem trepetu se je odkrivala Planjava in Kamniško sedlo — tiha senca, globoka tajna. Zaželeli smo si peruti in telesec majhnih ptičic, da bi sfrčali vrh planin. Lojze je govoril o Nandetu — rokovnjaško

trdi butici. »Oj, to bi ga zvrnil čez skale v prepad! To bi ga — hu, hu!« — »Ja, kako ga boš, ubožec, če ga pa ni več, in če bi bil — oj, Lojzek lojzasti — tvoja ročica bi se zdrobila samo, če bi se dotaknil Nandeta za rokav. Kaj Nande! Mi bi radi tja na tiste špice, kjer tako sije solnce! O, da smo tam!« Joža najrazumnejši nas je hudo posvaril: »Kdo bo pa odganjal našo živino od Mahkotove njive — ha — kdo? To pa to — pastirji! Kaj poreko oče in mati, če sfrčite v gore?« Takrat Lojzek, Tonček in jaz — kar hkratu smo zapeli: »Z gorâ bomo gledali na naše kravice, in Tonček bo zapiskal na prste, če se bo katera izpozabila, in bo spet ubogala.«

Poredni Joža! Kot gora je zrastel pred nami, nategnil usta do ušes — ho — ho — ho! — tlesk z rokami, bunk z nogami, pa se je režal in režal, nam pa so solze zalivale oči: »Ovbe-no vi bebčki, kje so gore, in kje so naše kravice!« — Saj res — o, kje so planine? — Moje oči so izplamenele in pile lepoto daljnih planin.

V duši je vstal čudnosladak nemir — hrepenenje po planinah...

*

Solnce vriska, zrele trave šume, zlato žito poje v solncu, bela marjetica lovi žarke zatega solnca do svojega srca. Tam za vasjo so boršti. Tiha Javorška vas se igra v luči božji — hišice kakor srebrni metuljčki. In boršti so kakor pesem, kakor molitev. Smreke molčeče in ponosne, bukve v zeleni obleki — samo zdravje, ob njih pritlikavci — grmički — otroci, ki bi radi k nebu, pa ne morejo. Poletna vročina objema zemljo, puhti iz njiv, se vije od belih cest naprej, naprej. Samo gozdovi so hladni, sladki, skrivnostni.

Sredi mahovitih tal kličejo borovnice in vabijo: »Pridite, otročički, sladak je naš sad, in črna naša barvica! Pridite, da bodo vaši želodčki sladki, ustka črna in prstki pisani — oj, kako!«

Kakor mladi konjički smo odvriskali proti gozdovom. Gozd vabi na svatbo, v živi, vriskajoči lepoti plešejo rdeče jagode, piskajo živobarvne ramšelje, in točijo sladko medičko črne borovničke. In smo šli... Po rebri navzgor, zavili na desno in obtičali kakor ukovani s tisočerimi nevidnimi vezmi med mahom in borovničevjem. Stric Miha — stara, krepka korenina, s pipo v ustih in težko naduho v prsih — nas ni mogel dohajati. Kdo bo lovil mladost, hitro kakor srnica, glasno kakor ropotača? »Hoj, stric, dobri stric, tu smo! Poglej, kako brusimo zobe in sladimo »ževodčke!« Lončki so še prazni, mi pa že vsi črni kakor zamorčki.« In stric — draga duša, najboljša družba naša — je prisedel. Ubožec, kako piha! »Ná, stric, ná, jej, jej, jej!«

»Vi zvitorepci potepinski, nič ne bo povestic zvečer, in z gorjačo vam zrahljam kosti, ker ste me pustili samega. Lahko bi me požrl kosmati medved Jáka, ali pa bi me odril krvi željni volk-kozolk.«

»O, tisto pa ne, strica pa ne! Nič ne bodi hud, nikoli več! Ná, jej, jej, saj si naš, in mi smo tvoji! O, kako si naš!«

Vsi smo se zagnali vanj, hoteč pokazati, kako zelo je stric Miha naš. Črne ročice so ga objemale, zamorske ustnice poljubljale.

Vse nam je odpustil dobri stric. Z nami je vriskal in pel in nam kazal — posebno meni — najbogatejša mesta črnic. Lončki so se smejali v naših rokah, do vrha napolnjeni s sladkimi borovnicami. »Domov bo treba, paglavčki!« — »Že gremo, stric!« In smo šli — počasi s stricem, da bi ne pritacal kosmati Jaka in hudi volk. O, strica ne damo za ves svet ne!

Tam doli je pa molčala vas. Prva slutnja mraka je plavala preko streh, in zlato jabolko na cerkvi se je s tiho senco slovalo od vročega dneva.

Ko smo stopili v vas pred drago domačo hišico, so že angelčki užigali na nebu lučke.

Sobota popoldan. Vrhpoljska cerkev diši po rožah. Bele stene pijó solnce, zvonovi vriskajo preko bogatije zelenih borštov, glasovi drhte preko zlatega žita, se potaplajo v dalji in družijo s sosedi.

*

Sobota popoldan. Delopust. Močne roke čedijo hiše, pomivajo, brišejo. V srcih je veselje, v dekliških očeh čudežen blesk. — Kaj pa otroci? Glej, Joža! Znamenja čaka. Pomigne mati. In sfrčali smo metuljčki.

Sredi polja belo znamenje. Bogastvo ga je sezidalo, ljubezen zasnovala. V njem lep kip Brezmadežne. Obraz sladkost, oči milina in dobrota. Koliko src je že jokalo pred njo, koliko oči, koliko duš je klicalo, prosilo, zaupaló. Mehke ročice otrok so se sklepale v molitev, trde, trpeče so se dvigale in prosile tolažbe srcu, pomoči duši, zdravja telesu. In Marija je slišala in uslišavala; žarki njenih oči so delili zdravje, moč duši, radost srcu...

Sobota popoldne. Otroci krasé, čistijo in venčajo. Bele in rdeče rože se klanjajo, drhteče zelenje se tesno ovija kipa. Kar kosali smo se, kdo bo več in lepše poklonil Mariji.

In Joža? Oj, ti zdravi, dobri, veseli fant! Kako srečne so bile te ure tebi in nam! Zašumele so trave, zašepetali cvetovi, zadrhteli listi in naša sreča so molila: Veš, o Marija.

Dan se je pretil v mrak. Tisočero luči je prižgal angelček na nebu, tisočero se jih ukresalo med travami, in iz hišic so zrle radovedno, zvedavo. »No, Joža, še lučko prižgimo!«

Mrak, tihota — svečanost. Rdeča lučka je vztrepetala, in sladak trepet je objel belo, tiho kapelico. Večerni zvon je zamolil večerno molitev. Kakor mehko božanje se je zlilo v naše srce: »Zdrava, o zdrava, Marija!«

Lučke na nebu so močnejše, lučke na zemlji svetleje, v srcih otrok najlepša luč.

Tih blagoslov so sprejele naše dušice. Varno, z lepoto v srcu, smo stopali med pesmijo trav in žit k domu. V dalji so blestele lučke na Kamniških planinah.

Danes? Kdo venča znamenje belo sredi polja? Lojze, Tone, Jože — kje ste? — Prvi leži v razbičani ruski zemlji. Drugi je iztrepetal pod črno laško roko. In Joža? — Mladega, zdravega, dobrega je stisnilo življenje, mu izpilo kri, in še za mrzlimi ustnicami je kipelo hrepenenje. —

In jaz? Sredi polja znamenje belo, pozdravljeno! Sladka zemljica, prepojena s sanjami in z lepoto, pozdravljena! Kakor bogata luč gori spomin v mojem srcu.

Oj, otroci, spravite spomine — lepe, čiste spomine svoje mladosti v skrit hram svoje duše, da vam v dnevih, ko bo kovalo življenje po vas s svojo železno roko, v dnevih grenkob in žalosti, ne umre duša.

Lepa mladost — velika sreča!

Mladinski novičar

Nekaj posebnega so imeli na Dunaju koncem zadnjega šolskega leta. Ondotni nadškof in kardinal dr. Piffl je povabil vse letošnje prvoobhajance na dvorišče svoje škofovske palače. Zbralo se je okrog 4000 teh ljubeznivih malčkov. To je bilo vrvenje, ki se je pa namah poglelo, ko se je prikazala mogočna osebnost dunajskega nadpastirja v škrlatnih oblačilih. Kardinal je imel presrčen nagovor na te drobne prijateljčke božjega Učenika; navduševal jih je, naj bodo stanovitvi v dobrem in v ljubezni do Jezusa v tabernaklju.

In še, in še... Nепреvidnost, nevednost, lahkomišljenost, napačna radovednost: to so lastnosti otrok, zlasti takih, ki so brez pravega nadzorstva. Nič dobrega taki otroci ne zvarijo. Večinoma se izkoti iz takih revežev le kaj takega, kar peče in boli. Dobesedno to se je zgodilo v Zakli pri Gomilskem 21. oktobra tega leta. Lahkomiselnost otrok je povzročila požar. Časopisi so poročali: »Zažgali so otroci, igrajoči se z užigalicami.« To se zapiše in bere, udarec pa čutijo tisti, ki so prizadeti. Pa ne smemo zvrčati krivde samo na otroke, marveč morda še v večji meri na odrasle, ki premalo uče in svare, ki puste otroke brez varstva, ki zadosti ne pazijo na užigalice — posebno te bi morali pred otroško radovednostjo docela prikriti.

